

Marttilan kunnan hyvinvointisuunnitelma 2025-2028

Hyvinvointityöryhmä

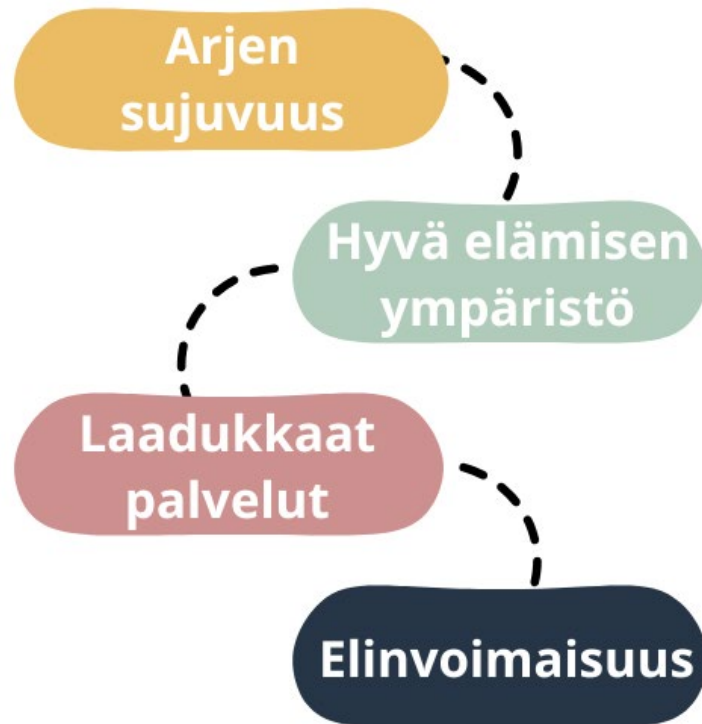

Mikä hyvinvointisuunnitelma?

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluvat kunnan perustehtäviin.
- Kunnan hyvinvointityötä ohjaa valtuustokausittain tehtävä hyvinvointisuunnitelma, jonka avulla johdetaan, ohjataan ja kehitetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä.
- Johtoryhmä ja hyvinvointikoordinaattori ovat valmistelleet hyvinvointisuunnitelmaa syksyn 2024 aikana. Hyvinvointisuunnitelma on ollut kommenttikierroksella lautakunnissa sekä vaikuttamiselimissä loka-marraskuussa.
- Tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, osallisuuden vahvistaminen sekä sairauksien ja syrjäytymisen ehkäiseminen.
- Hyvinvointisuunnitelma on yksi keino edistää kuntalaisten hyvinvointia ja kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja eri väestöryhmissä.

Marttilan kuntastrategia 2023-2027

PAINOPISTEET

ARVOT

- Kuntastrategian painopisteet ja kunnan arvot näkyvät hyvinvointisuunnitelmassa.
- Hyvinvoivat ja toimintakykyiset kuntalaiset ovat elinvoimaisen kunnan voimavara.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varhan) hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 painopisteet ja tavoitteet

Tuemme mielen hyvinvointia ja edistämme osallisuutta

- Asukkaiden osallisuuden kokeminen lisääntyy ja osallisuus huomioidaan kaikessa palvelujen ja toiminnan suunnittelussa sekä toteutuksessa.
- Muodostamme rakenteet ja toimenpidesuunnitelman väkivallan ehkäisyyn, ehkäisevään päihdetyöhön ja mielenhyvinvoinnin edistämiseen Varhan ja kuntien yhteistyönä.

Edistämme fyysistä kuntoa ja terveellisten elintapojen käyttöönottoa

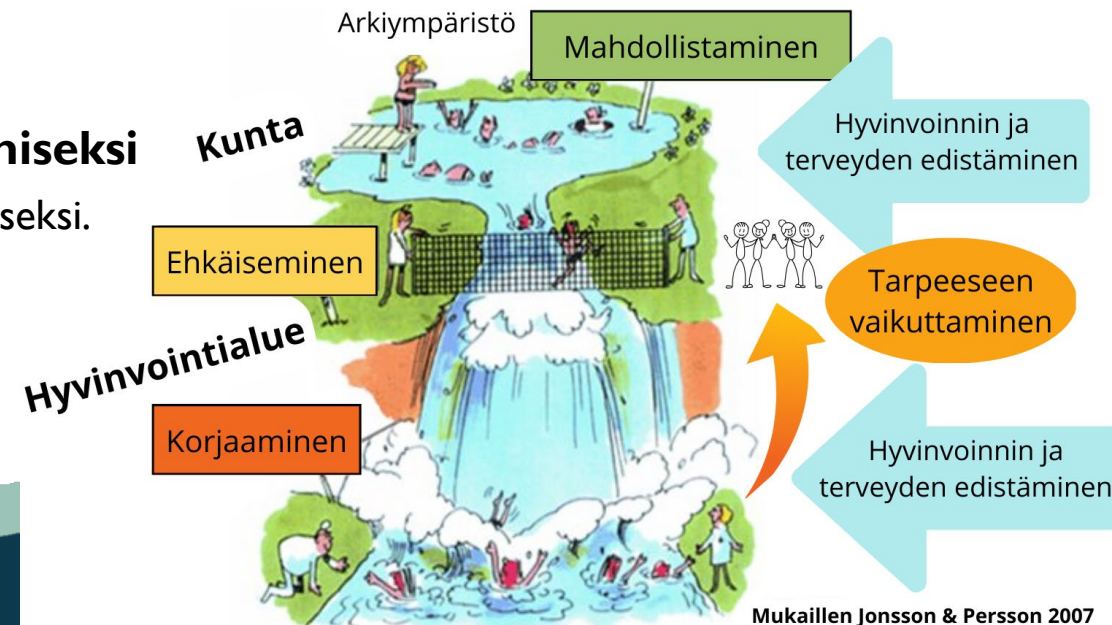
- Edistämme työikäisten työ- ja toimintakykyä ehkäisemällä ylipainoa ja ehkäisemällä terveyshaittojen syntymistä sekä kasvamista.

Vahvistaa arjen ja lähisuhteiden turvallisuutta

- Edistämme saavutettavuutta ja esteettömyyttä.
- Yksinäisyyden kokeminen vähentyy turvallisten verkostojen kautta.

Vahvistamme yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

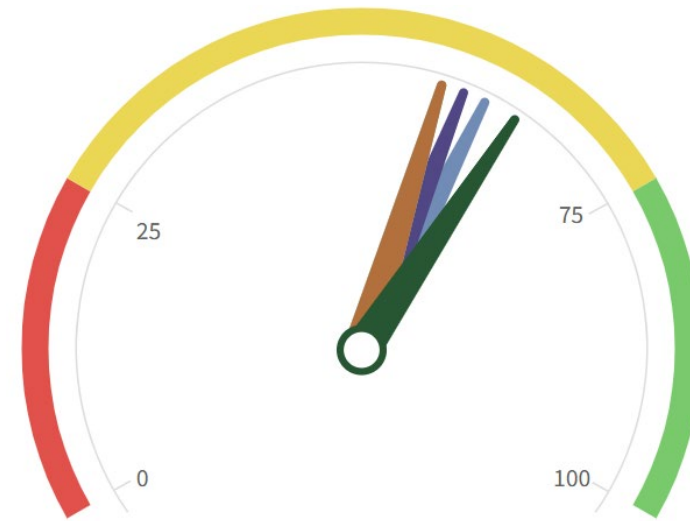
- Vahvistamme eri toimijoiden yhteistyötä asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Edistämme ikääntyneen väestön hyvinvointia ja toimintakykyä yhdessä.
- Edistämme lasten ja nuorten hyvää arkea yhdessä.

TEA-viisari (THL)

TEA-viisari on terveydenedistämistä aktiivisuutta kuvaava mittari kuntien käyttöön. Työväline kuvaa kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Koko maan lukuihin verrattuna Marttilan kunnalla on kaikilla osa-alueilla mahdollisuus kehittyä (pl. kunnasta puuttuvat lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus). Perusopetuksen ja kulttuurin pistemäärä on sama, eli viisarit ovat täysin päällekkäin.

■ Huono tulos
 ■ Parannettavaa
 ■ Hyvä tulos

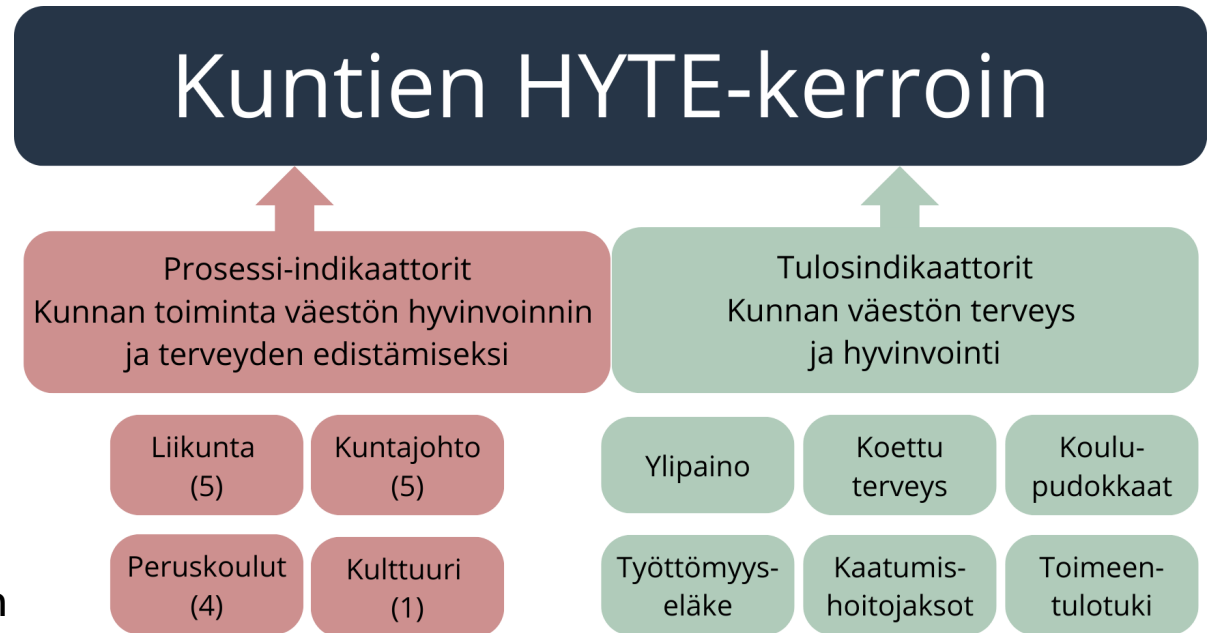
Pisteet

Marttila Koko maa

59	69	Kaikki sektorit
61	83	Kuntajohto
57	64	Perusopetus
-	65	Lukiokoulutus
-	64	Ammatillinen koulutus
59	69	Liikunta
64	70	Perusterveydenhuolto
57	72	Kulttuuri

Hyvinvointi-indikaattorit (THL)

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.
- Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.
- Lisäosan suuruus määräytyy toimintaa kuvaavien ja tuloksia kuvaavien indikaattorien perusteella.
- Yhteensä näitä on 21. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Nostoja kunnan hyvinvointikertomuksesta 2023

- Kirjasto- ja kulttuuripalvelut tavoittivat palveluillaan ja tapahtumillaan lähes kaikki kunnan asukkaat.
- Liikuntapalvelut tuottavat terveyttä edistäviä liikuntapalveluja eri kohderyhmät huomioiden. Kuntosalijäsenyyksien määrät kasvoivat.
- Äänestysaktiivisuus yleensä valtakunnan keskiarvoa korkeampi ja kunnan kyselyihin saadaan hyvin vastauksia.
- Suurin osa liikenteestä muodostuu läpikulkuliikenteestä ja suurimmassa osassa onnettomuuksista ei ollut mukana toista osapuolta. Tilastoituja rikoksia kunnassa oli vain vähän.
- Lapset ja nuoret (Kouluterveyskysely 2023):
 - Lasten netin käyttö häiritsi syömistä tai nukkumista valtakunnan keskitasoa enemmän.
 - Joka kymmenes lapsi koki nukkuvansa liian vähän. 29% lapsista koki lievää ahdistusoireilua ja 33% tunsi usein fyysistä kipua.
 - Nuorilla tunne yksinäisyydestä on lisääntynyt.
 - Jotain tupakkatuotteita tai sähkösavukkeita käyttävien osuus on selkeästi valtakunnallista tasoa korkeampi.
 - Kosken seudun yläasteen nuorten osuus, jotka ilmoittavat käyttävänsä alkoholia viikoittain on maan keskiarvoa suurempi.
- Marttilan kunnan väestö on koko maan keskiarvoon verrattuna vähemmän koulutettua.
- Työkäisissä mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneita oli prosentuaalisesti enemmän kun taas toimentulotukea saavia vähemmän valtakunnan tasoon verrattuna.
- Maan keskiarvoon nähden Marttilassa on enemmän ikäihmisiä, mutta yksinasujia on hieman vähemmän. Vuonna 2022 ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus ikäluokasta vuonna 2022 oli 9 % (koko maassa 6,4 %).

Kunnan hyvinvointisuunnitelman tavoitteet

Terveelliset elintavat

- Nykyistä terveellisempiä elintapoja edistetään ravitsemuksen ja liikunnan avulla sekä vahvistetaan ehkäisevän päihdetyön toimintatapoja.

Ympäristö ja turvallisuus

- Asuinympäristön viihtyvyydellä, liikenneturvallisuustyöllä ja väkivallan ehkäisyllä parannetaan kuntalaisten ja henkilökunnan turvallisuutta.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

- Keskiössä ovat järjestöjen toiminnan mahdollistaminen, päätöksentekoon osallistaminen ja yhteisölliset tapahtumat.

Kehitämme hyvinvointijohtamista

- Pyrimme jatkuvaan parantamiseen mm. arvioimalla päätösten vaikutuksia, lisäämällä yhteistyötä ja kouluttamalla henkilökuntaa.

Terveelliset elintavat	Toimenpide	Kohderyhmä	Toteuttaja
Ruoka- ja ravitsemissuositukset	Virallisten ravitsemissuositusten mukainen tarjonta Kerhot, kurssit ja luennot	Kaikki kuntalaiset	Kunnan ruokapalvelut Yhdistysten tarjoamat palvelut Kansalaisopisto
Monipuoliset liikuntamahdollisuudet ja liikuntapaikat	Tiedotus ja ylläpito Edullinen hinta Saavutettavuus Liikuntaryhmät ja –kerhot Liikuntaneuvonta Kurssit ja luennot Harrastustoiminta	Kaikki kuntalaiset	Vapaa-aikapalvelut Tekninen toimi Yhdistykset ja kansalaisopisto
Ehkäisevä päihdetyö – päihteet ja muut riippuvuudet	Tiedon jakaminen Ohjaus palveluihin Puheeksi ottaminen	Kaikki kuntalaiset	Sivistystoimi Nuorisopalvelut Monialainen nuorisotyöverkosto

Ympäristö ja turvallisuus	Toimenpide	Kohderyhmä	Toteuttaja
Asuinympäristö	Viihtyisät asuinalueet Leikkikentät Infra (valaistus, suojatiet) Liukkauden torjunta	Kaikki kuntalaiset	Tekninen toimi Kaavoitus Hyvinvointitoimiala Sivistystoimi
Liikenneturvallisuustyö (sis. Viiden tähden kunta tavoitteen)	Infra Liikennejärjestelmät Liukkauden torjunta Tiedon jakaminen	Kaikki kuntalaiset	Tekninen toimi Sivistystoimi Liikenneturvallisuustyöryhmä
Väkivallan ehkäisy	Kiusaamisen ehkäisy Kaltoinkohteluun puuttuminen Puheeksi ottaminen Tiedon jakaminen	Lapset ja nuoret Kunnan henkilökunta	Sivistystoimi Nuorisopalvelut Henkilöstöhallinto

Osallisuus ja yhteisöllisyys	Toimenpide	Kohderyhmä	Toteuttaja
Järjestöyhteistyö	Maksuttomat tilat ja avustukset yhdistyksille Yhdistysfoorumi	Kaikki kuntalaiset	Hyvinvointitoimiala Yhdistykset
Kuntalaisten osallistaminen päätöksentekoon	Osallistava budjetointi Asiakaskyselyt Kuntalaishahvit	Kaikki kuntalaiset	Kunnan toimialat
Yhteiset tapahtumat	Mm. toritoiminta, Koti Marttilaan, Marttila-messut	Kaikki kuntalaiset	Elinvoimapalvelut Tekninen toimi Hyvinvointitoimiala
Kohdennetut tapahtumat	Mm. luennot, retket, leirit	Kaikki kuntalaiset	Hyvinvointitoimiala
Kirjasto kuntalaisten päivittäisenä kohtaamispaikkana	Kirjastopalvelut Koulukirjastotyö Kulttuuritilaisuudet Marttila-tuotteiden myynti	Kaikki kuntalaiset Koululaiset	Hyvinvointitoimiala

Kehitämme hyvinvointijohtamista	Toimenpide	Tavoiteaikataulu	Toteuttaja/vastuutaho
Ennakkovaikutusten arviointi kunnan päätöksenteossa (EVA)	Marttilan mallin luominen Käyttöönotto	Uusi valtuustokausi 1.6.2025-	Johtoryhmä Toimialat
Laaja hyvinvointikertomus ja vuosiraportit	Laaja hyvinvointikertomus Indikaattorien raportointi Toimenpiteiden päivitys	Kerran valtuustokaudessa Vuosittain	Työntekijät ja luottamushenkilöt
Yhteistyö	Sisäinen yhteistyö Yhteistyö yhdistysten, muiden kuntien ja Varhan kanssa	Jatkuva	Toimialat ml. Nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto
Henkilökunnan koulutus	Palvelupolkujen selkeyttäminen Tiedotus, koulutukset (esim. puheeksi ottaminen)	Jatkuva	Toimialat Varha
Jatkuva parantaminen	Tarkastellaan säännöllisesti mahdollisia kehityskohteita ja informoidaan toimialueita	Osavuosisraporttien yhteydessä	Hyvinvointiryhmä

Esimerkkejä kestäväen kehityksen osa-alueiden huomioimisessa kunnan hyvinvointisuunnittelussa

- UNICEF - Lapsiystävällinen kunta 2024 alkaen (osallisuus) - sosiaalinen kestävyys
- Työllisyysuudistus 2025, Elinvoimaohjelma 2019-2025 - taloudellinen kestävyys
- Ilmasto- ja ympäristöohjelma 2030, infra, asuinympäristöt (ympäristö) - ekologinen kestävyys
- Yhdistysohjelma 2023-2027, helposti saavutettavat tapahtumat (osallisuus sekä turvallisuus) - kulttuurillinen kestävyys
- Liikenneturvallisuussuunnitelma (ympäristö ja turvallisuus) - taloudellinen, ekologinen sekä kulttuurillinen kestävyys